

Bastasjö Friskola AB
info@bastasjofriskola.se

2023-09-19

1 (22)

Dnr- SI 2023:975

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Bastasjö
Friskola AB i Karlskrona kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bastasjö Friskola AB avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Bastasjö Friskola AB i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder för att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna på ett sådant sätt att det blir tydligt för eleverna hur deras synpunkter påverkar arbetet.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2024-03-15** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen Box 156 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:975) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för skolans utveckling genom att kontinuerligt följa upp och analysera kunskapsresultat, undervisningens genomförande samt skolans värdegrundsarbete. Rektorn vidtar också flera utvecklingsåtgärder samt fördelar resurser efter behov. Granskningen visar vidare att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Härutöver leder rektorn i flera avseenden ett arbete med jämställdhet på skolan.

Rektorns uppföljnings- och analysarbete

Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för skolans utveckling genom att kontinuerligt följa upp och analysera kunskapsresultat, undervisningens genomförande samt värdegrundsuppdraget. Av intervjuer och inskickad information framgår att rektorn regelbundet följer upp och analyserar elevers kunskapsresultat i olika forum såsom löpande genom skolans digitala plattform, vid konferenser, eht-möten och stadievisa arbetslagsmöten samt i samtal med lärare. Under höstterminen hålls klasskonferenser där rektorn, lärare och elevhälsoteamet (eht) går igenom elevers kunskapsresultat och beslutar om eventuella insatser. Sådana insatser följs sedan upp av rektorn i samarbete med arbetslagen och vid eht-möten. Under vårterminen följs kunskapsresultaten upp vid en mitterminskonferens. Härutöver genomförs betygskonferenser en gång per termin med fokus på såväl betyg som omdömen. Vidare framkommer att rektorn systematiskt följer upp och analyserar undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar genom strukturerade lektionsobservationer med fokus på att utveckla undervisningen. Rektorn och specialpedagogen genomför dessa lektionsobservationer utifrån en mall. Därefter får enskilda lärare återkoppling och rektorn gör även en kartläggning av framgångsfaktorer och utvecklingsområden utifrån samtliga lektionsobservationer vilket utgör en grund inför kommande läsårs skolutvecklingsarbete. Rektorn följer också upp undervisningens genomförande genom samtal med elever. Även värdegrundsarbetet i undervisningen följs upp genom rektorns lektionsobservationer samt genom utvärderingar med lärare. Rektorn säger i intervju att hen stämmer av kontinuerligt med lärarna att värdegrundsarbetet är ett naturligt inslag i undervisningen. Värdegrundsarbetet följs också upp genom trygghets- och trivselenkäter vars resultat analyseras av lärarna tillsammans med rektorn och sedan återkopplas till eleverna. I intervjuer med rektorn och lärare samt inskickad information framkommer härutöver att rektorn skaffar sig en god nulägesbild av verksamheten genom att exempelvis vara närvarande och synlig i skolans lokaler, agera som rastvärd och vikariera för lärare.

Granskningen visar också att rektorn vidtar flera utvecklingsåtgärder samt fördelar resurser efter behov. Av intervjuer och inskickad information framgår att rektorn, utifrån en analys av det som framkommit i uppföljningen, initierat flera olika insatser för att utveckla undervisningen och kontinuerligt fattar beslut om hur resurser ska fördelas. Visserligen säger rektorn i intervju att det inte finns några tydliga utvecklingsområden utifrån den höga måluppfyllelsen på skolan, men av inskickad dokumentation och intervjuer framgår samtidigt att rektorn identifierat ett antal prioriterade utvecklingsområden som man på skolan arbetar med vid tidpunkten för besöket. Dessa är språk, digitalisering, differentierad undervisning och elevhälsa i skolvardagen. Vidare framgår att rektorn, i samverkan med eht och lärarna, fördelar resurser utifrån behov på individnivå och gruppnivå. Lärarna berättar att resursfördelning diskuteras på klasskonferenser där rektorn deltar, men även löpande i det dagliga arbetet kring enskilda elever som behöver stöd. Lärarna berättar vidare att beslutsvägarna är korta eftersom rektorn är närvarande och delaktig i verksamheten. Rektorn beskriver i inskickad information att insatser utvärderas löpande och att resurser kan omfördelas utifrån aktuellt behov. Exempel på genomförda insatser under läsåret är studieverkstad och morgontider där elever ges stöd av specialpedagog, inkluderingspedagoger i olika klasser samt två lärare i en klass.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn i flera avseenden leder ett arbete med jämställdhet på skolan. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn såväl som inskickad information framgår att rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat och extra anpassningar utifrån kön. Rektorn har tillgång till könsuppdelad statistik genom skolans digitala system och rapporterar även in frånvarostatistik utifrån kön till kommunen. Av intervju med rektorn såväl som nationell statistik framgår att det inte finns några tydliga skillnader i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar över tid, utan att det varierar mellan åren om det är flickor eller pojkar som har bättre resultat. Rektorn har också förklaringar till denna variation. Exempelvis hade flickor i årskurs 6 läsåret 2021/2022 bättre resultat än pojkarna i samtliga ämnen förutom i engelska. Rektorns analys av detta är att flickorna i den klassen utmärkte sig genom att vara drivande i sin kunskapsutveckling under flera år. Skillnaderna i engelska kan enligt rektorn förklaras med att fler pojkar spelar datorspel där kommunikationen till stor del sker på engelska och att vissa elever har engelska som modersmål. Vad gäller andra resultat, såsom resultat från elevenkäten om trivsel och trygghet, framkommer dock i intervju med elevhälsa och inskickad dokumentation att dessa inte följs upp och analyseras uppdelat efter kön. Skolinspektionen vill betona att även sådana resultat behöver följas upp på ett sådant sätt att eventuella könsmönster kan uppmärksammas. Vidare framgår av intervjuer att det finns gemensamma förhållningssätt i arbetet med

jämställdhet på skolan. Rektorn och lärare beskriver att lärarna arbetar med jämställdhet genom att tänka på en jämn fördelning mellan pojkar och flickor vid gruppindelning, liksom vid placering av elever i klassrummet och vid andra skolaktiviteter såsom bussresor och indelning i faddergrupper. De ger också exempel på situationer då pojkar och flickor inte velat interagera med varandra i undervisningen, varpå lärare bland annat styrt gruppindelningar för att motverka detta. Lärare berättar att gruppindelning vid par- och grupparbete exempelvis sker genom lottning och att de arbetar aktivt med att ge talutrymme till alla elever. Härutöver ger både elever och lärare flera exempel på hur jämställdhet behandlas i undervisningen, såsom diskussioner utifrån skönlitteratur, utvalda artiklar eller nyhetsinslag, bildanalyser, historiska jämförelser av könsroller samt temadagar som FN-dagen. Rektorn säger att det finns en hög medvetenhet i personalen och att de bland annat pratar om jämställdhet på lärarkonferenser och i arbetslagen. Såväl lärare som elevhälsa beskriver att skolans personal förhåller sig lika i att alla elever ska behandlas lika oavsett könstillhörighet. Lärare berättar också att jämställdhet ofta diskuteras i kollegiet kopplat till skolans värdegrundsarbete, även om skolan inte sett behov av ett utvecklingsarbete kring jämställdhet riktat mot någon undervisningsgrupp. Av intervju med rektorn framgår likaledes att man inte identifierat några särskilda utmaningar vad gäller jämställdhet.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. I intervjuer och inkommen dokumentation framkommer att rektorn ger lärare förutsättningar att samverka genom att tid avsätts för regelbundna möten kring exempelvis utmaningar i undervisningen eller sambedömning. De regelbundna mötena sker varje vecka, antingen som en gemensam lärarkonferens där skolans utvecklingsarbete sker eller i arbetslag för årskurserna F-3 respektive 4-6. Mötena dokumenteras och följs upp av rektorn som i sin tur ger återkoppling till arbetslagen. I intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att även samverkan mellan lärarna och elevhälsan fungerar bra. Det finns fasta mötestider för detta och samverkan sker även i det dagliga arbetet. Vidare framkommer i intervjuer att rektorn följer upp att det sker ett lärande på skolan som ger avtryck i undervisningen. Skolans kollegiala lärande läsåret 2022/2023 rörde språkutveckling, digitalisering, differentierad undervisning samt elevhälsa i vardagen. Lärare berättar att rektorn följer upp arbetet med dessa utvecklingsområden vid arbetslagsmöten samt genom utvärderingar vid terminens slut. I intervju med rektorn framgår också att regelbundna avstämningar med lärarkollegiet, lektionsobservationer och samtal med enskilda lärare gör att rektorn har inblick i hur långt skolan har kommit i det kollegiala lärandet. Vidare framgår av

intervjuer med lärare och elevhälsa att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Lärare berättar exempelvis att det finns en tydlig struktur för lektionsplaneringar samt en uppdragsbeskrivning för rastvärdar. Skolans arbete för trygghet och studiero är också välkänt av personalen, vilket beskrivs närmare under området Trygghet och studiero. Härutöver framgår av intervjuer med rektorn och lärare att skolan har få helt obehöriga lärare och att dessa får stöd genom en utsedd mentor samt av rektorn och specialpedagog. Lärare som endast saknar behörighet i något eller några undervisningsämnen har däremot ingen utsedd mentor utan får stöttning inom arbetslaget.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen genomgående är strukturerad, målfokuserad och varierad med en god balans mellan olika typer av uppgifter och aktiviteter. Vidare ges elever ett aktivt lärarstöd så att de förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Granskningen visar även att lärarna har höga förväntningar på eleverna, att de arbetar för att stärka elevernas självförtroende och att undervisningen i huvudsak är anpassad utifrån elevernas individuella förutsättningar. Härutöver ges eleverna goda möjligheter till reflektion och vissa strategier för sitt eget lärande. Lärarna använder också vissa metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, men däremot är det inte alltid tydligt för eleverna på vilket sätt de är delaktiga och ges inflytande.

Struktur, målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen genomgående är strukturerad och målfokuserad. Av intervjuer med lärare, elever och lektionsobservationer framgår att

undervisningen har en tydlig struktur med inledning, klargörande av mål och syfte samt sammanfattande avslut. Lärarna berättar att de alltid träffar sina mentorselever i början av varje skoldag för att berätta vad som händer under dagen. Vidare arbetar lärarna med en gemensam lektionsstruktur som utgår ifrån sju didaktiska frågor (Vad? Hur? Varför? När? Var? Med vem? Vad händer sedan?) med syftet att elever ska veta vad som kommer att hända under lektionen. Lärare berättar att de använder sig av digitala whiteboards med information om exempelvis lektionens längd och syfte och att de kopplar undervisningen till konkreta mål, som i sin tur bygger på läroplanens mål. De kopplar också undervisningen till nyttan i elevernas vardag och motiverar för eleverna varför något är bra att kunna. Elever i såväl lågstadiet som mellanstadiet berättar i intervju att lärarna brukar gå igenom syftet och målet med undervisningen. Vidare framkommer i intervjuer med lärare och elever att lärare använder sig av sammanfattande avslut efter lektioner, exempelvis i form av så kallade exit tickets där elever svarar på korta frågor om lektionsinnehållet eller genom att eleverna dokumenterar sitt lärande i digitala loggböcker i praktisk-estetiska ämnen. Lärare berättar dock att sammanfattande avslut inte genomförs varje lektion under ett pågående arbetsområde då eleverna arbetar med samma uppgifter under flera lektioner.

Granskningen visar vidare att undervisningen är varierad och har en god balans mellan olika typer av uppgifter och aktiviteter. Av intervjuer med lärare framgår att teori varvas med praktiska inslag i vetenskap om att elever lär sig på olika sätt och att variation är viktigt för att inte tappa elevernas intresse. Lärare berättar exempelvis att eleverna lärde sig om kraft och rörelse i fysik genom att skapa en bil som fick krascha med hjälp av ett gummiband. Lärare ger också exempel på att elever får dela med sig av sina kunskaper till varandra genom olika redovisningssätt såsom presentationer och poddar. På samtliga lektioner som Skolinspektionen observerat varierar arbetsformerna mellan genomgång i helklass samt arbete i grupp, i par eller enskilt med olika uppgifter. På flertalet observerade lektioner varierar också arbetsätten mellan olika sorters uppgifter, exempelvis arbete i lärobok och matematikspel i par. Såväl elevhälsan som elever beskriver att det finns tillgång till digitala läromedel vid sidan av fysiska läroböcker. Av lärarintervjuer och observationer framgår också att lärarna regelbundet genomför rörelseaktiviteter, exempelvis vid övergångar mellan arbetsmoment. Utifrån iakttagelser från rektorns och specialpedagogens lektionsobservationer har även ett arbete påbörjats för att korta ner lärarnas genomgångar och på så sätt bibehålla elevernas engagemang.

Granskningen visar vidare att elever ges ett aktivt lärarstöd så att de förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Av intervjuer med lärare framgår att lärarna har god kännedom om vilka elever som behöver stöd och att

läraren därför stämmer av med dessa elever efter en genomgång och repeterar instruktionerna. Extra genomgångar erbjuds också till eleverna på morgonen innan skolstart så att de känner igen sig i arbetsmomenten när lektionen börjar. Elever berättar i intervju att de får hjälp av lärarna genom att läraren går runt till eleverna och förklarar på olika sätt så att eleverna förstår, men att de också uppmanas att först läsa igenom uppgiften noga. Skolinspektionens lektionsobservationer visar att lärare ger elever stöd bland annat genom att under genomgångar visa rörlig bild, bilder och text samtidigt som läraren ställer frågor till eleverna. På någon lektion stöttar lärare eleverna i undervisningen genom att påminna dem om vad de övade på förra gången och ställa frågor kring det.

Stimulans och utmaningar i undervisningen utifrån elevernas förutsättningar

Granskningen visar att lärarna har höga förväntningar på eleverna och i huvudsak arbetar för att stärka deras självförtroende. Av såväl lektionsobservationer som intervjuer med elever och lärare framgår att lärare genomgående har höga förväntningar på eleverna, utifrån elevernas individuella förutsättningar. Lärare berättar att skolan kännetecknas av ett positivt förhållningssätt där lärare uppmuntrar elever. Som exempel nämner lärarna att de arbetar aktivt med att låta eleverna jämföra sina resultat över tid för att få syn på sin egen kunskapsprogression, vilket stärker deras självförtroende. Lärare och rektorn beskriver också att de gemensamt pratar om hur de kan ge feedback och motivera eleverna. Intervjuade elever ger flera exempel på hur lärarna uppmuntrar, ger beröm och stöd samt visar sina förväntningar på eleverna, både i helklass och genom individuella återkopplingar där elever får veta vad som går bra och hur de kan förbättra sitt skolarbete. Samtidigt beskriver elever att det varierar mellan lärare om de motiverar eleverna och om det gäller alla elever eller främst de som har svårt att koncentrera sig. Rektorn menar dock att lärarna överlag är duktiga på att ge positiv uppmärksamhet till enskilda elever.

Granskningen visar vidare att undervisningen till innehåll och arbetssätt i huvudsak är anpassad utifrån elevernas individuella förutsättningar. Av såväl lektionsobservationer som intervjuer med lärare och elever framgår att undervisningen ger möjlighet till utmaningar för elever oavsett kunskapsnivå genom skolans arbete med differentierad undervisning. I några ämnen erbjuds eleverna undervisning i olika nivågrupper utifrån om de behöver stöd, basundervisning eller undervisning på en mer avancerad nivå. Det finns även olika nivåer i de läromedel som används, där lärarna uppmuntrar eleverna att välja uppgifter som ger utmaningar på elevens nivå. När elever blir klara ger lärarna extra uppgifter som ofta är utmanande, såsom längre och svårare fördjupningstexter. Utöver detta erbjuder skolan så kallad morgontid innan skolstart samt studieverkstad för både elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling samt för elever i behov av stöd.

Reflektion och delaktighet

Granskningen visar att eleverna i undervisningen ges goda möjligheter till reflektion och vissa strategier för sitt eget lärande. I intervjuer med elevhälsan och rektorn framkommer att reflektion är en del av skolans arbete med det kooperativa lärandet. Exempelvis låter lärarna eleverna reflektera över undervisningens innehåll genom att använda sig av sammanfattande avslut enskilt, i par och alla (EPA-metoden) eller, som nämnts tidigare, genom exit tickets. Såväl elevintervjuer som ett flertal av Skolinspektionens lektionsobservationer visar också att undervisningen innehåller öppna frågor utan ett givet svar eller uppgifter där eleverna ska resonera och motivera sina svar. Vidare får eleverna reflektera över sina egna kunskapsmål som är inskrivna i deras individuella studieplaner. I lärarintervju och vid en lektionsobservation framkommer också att eleverna tränar sig i lässtrategier i olika ämnen för att finna metoder för att bearbeta, förstå och ta till sig innehållet i texter. Av intervju med rektorn framgår att studieteknik tas upp i undervisningen, dock främst med äldre elever, och att rektorn ser behov av att arbeta mer med detta.

Vidare visar granskningen att lärarna använder vissa metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, men att det inte alltid är tydligt för eleverna på vilket sätt de är delaktiga och ges inflytande. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna använder olika metoder för att göra eleverna delaktiga i planering av undervisningen. Både rektorn och lärare beskriver att elever ges möjlighet att vara delaktiga i val av redovisningsformer. Lärare berättar också att eleverna kan ha möjlighet att påverka sådant som när uppgifter ska lämnas in, vilka aktiviteter som ska genomföras eller hur eleverna vill ta till sig ett visst kunskapsinnehåll. Av elevintervjuer framgår samtidigt att eleverna uppfattar sitt inflytande i planeringen av undervisningen som begränsat. Elever berättar visserligen att de ibland kan välja mellan olika redovisningsformer samt att det kan finnas valmöjligheter inom arbetsområdets uppgifter, men elever säger också att lärare ofta har en bestämd planering. Vidare framgår av intervju med lärare att de i viss mån utvärderar undervisningen med eleverna. Lärare berättar att utvärderingar exempelvis sker efter lektioner genom tumme upp eller tumme ner, eller genom digitala whiteboards. Utöver detta finns det även inslag av utvärdering i läromedel och utvärderingar sker också efter ett arbetsområde och vid terminsslut. Elevintervjuer ger en delvis annan bild av elevernas delaktighet i utvärderingar. Av elevintervjuer framgår att elever i lågstadiet inte utvärderar undervisningen, även om det förekommer att studieron utvärderas genom tumme upp eller ner efter lektionen. Elever i mellanstadiet berättar att lärare ibland frågar hur lektionen har gått, men att utvärderingar efter ett arbetsområde var mer vanligt förekommande i lägre årskurser och att arbetsområden numera avslutas ofta genom ett prov eller redovisning. Enligt

lärare ges eleverna möjlighet att planera och utvärdera undervisningen i takt med stigande ålder, men lärare säger samtidigt att eleverna inte alltid tänker på att de är med och bestämmer. Även rektorn säger i intervju att lärare kan behöva tydliggöra för eleverna när de är med och påverkar undervisningen, så att de får återkoppling. Rektorn berättar i intervju att det är viktigt att elever upplever att de har inflytande men att de också får förklarat för sig att det inte innebär att elever alltid får bestämma då skolan har det yttersta uppdraget att utforma undervisningen utifrån rådande styrdokument. Rektorn uppmanar lärarna att alltid vara tydliga när de tillmötesgår elevernas önskemål så att eleverna blir medvetna om sitt deltagande. Rektorn ger samtidigt exempel på klasser där det har funnits behov av tydlig styrning för att upprätthålla studieron, vilket i sig kan ha begränsat elevernas möjligheter till delaktighet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla metoder för att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna på ett sådant sätt att det blir tydligt för eleverna hur deras synpunkter påverkar arbetet.

Granskningen visar att lärarna använder vissa metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, men att det inte alltid är tydligt för eleverna på vilket sätt de är delaktiga och ges inflytande.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen och fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Lärare ska, enligt läroplanen för grundskolan, tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Vidare ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer, förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet samt utveckla deras förmåga att ta personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.¹

¹ Förordningen (SKOLF5 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att undervisningen utvecklas så att lärarna regelbundet och med olika metoder låter eleverna vara delaktiga i såväl planering som utvärdering av undervisningen. Som en del i att stärka arbetet på detta område behöver lärarna också tydliggöra för eleverna hur deras synpunkter påverkar arbetet. Skolinspektionens erfarenheter är att elever ibland upplever att de inte fått inflytande över undervisningen, trots att lärare och rektorer uppger att de har det. Lärare som lyckas ge eleverna reellt inflytande involverar eleverna redan tidigt i sin planering och de låter även eleverna kontinuerligt utvärdera hur arbetet fortlöper.² Lärare bör kontinuerligt inhämta elevernas synpunkter på undervisningen med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Detta är viktigt för att läraren ska få underlag för vidare planering och utveckling av undervisningen.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns ett samlat och aktivt arbete med att skapa studiero på skolenheten. Lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder om ordningsstörningar uppstår och eleverna görs delaktiga i arbetet med att skapa studiero. Granskningen visar också att det bedrivs ett medvetet arbete med trygghet på skolan, vilket utgår från kartläggningar och analys.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett samlat och aktivt arbete med att skapa studiero på skolenheten. Av intervjuer med rektorn, elevhälsa, lärare och elever liksom inkommen dokumentation framgår att det finns ett främjande och förebyggande arbete med studiero som bygger på gemensamma strategier och förhållningssätt. Utifrån enkätresultat och tidigare nämnda lektionsobservationer gör rektorn och elevhälsan sammanställningar på skolenhetsnivå gällande studieron. Enligt rektorn har de flesta

² Skolinspektionen (2018). Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen, s. 41f.

pedagoger på skolan god förmåga att skapa arbetsro, vilket kan kopplas till att skolan har arbetat aktivt under flera år med att utveckla lärarnas ledarskap. Vidare beskriver lärare och elevhälsan att kompetensutveckling har genomförts kring metoder för att möta elever som utmanar studieron, bland annat lågaffektivt bemötande som lärarna nu arbetar med. Lärare berättar också att studiero bland annat handlar om hur välplanerad en lektion är och att rätt avsatt tid för olika uppgifter påverkar studieron positivt. Skolan har sedan tidigare identifierat några klasser där studieron varit utmanande, varför fler lärare har satts in och undervisningen i halvklasser har utökats som en förebyggande åtgärd. Specialpedagogen kan även stötta lärare vid behov med handledning. I lektionssalarna används vidare ett system med färgkoder för att visa vilken ljudnivå som är acceptabel när eleverna arbetar enskilt, i par eller alla. Eleverna har även tillgång till hörselkåpor, skärmar och taktila hjälpmedel.

Granskningen visar också att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder om ordningsstörningar uppstår. I intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare samt vid lektionsobservationer framkommer att det överlag råder studiero på lektionerna. Även i elevintervjuer framkommer att det är överlag studiero på lektionerna, men att det finns elever som kan störa undervisningen och att lärare då griper in. Eleverna berättar exempelvis att lärare agerar om ljudnivån höjs genom att säga till och visa tecken för tystnad eller plinga i en klocka. Av lärarintervjuer framgår att en tydlig markering men med ett relationskapande och lågaffektivt bemötande kan lugna ner situationer med elever. Det förekommer även att lärare går ut från klassrummet med elever som stör undervisningen. Det finns då minst en pedagog kvar i klassrummet. Lärare kan även prata med elever som stört undervisningen direkt efter lektionen.

Vidare framgår av intervjuer med rektorn, elevhälsan, lärare och elever att lärarna arbetar aktivt för att göra eleverna delaktiga i arbetet med att skapa studiero. På skolan finns ordningsregler som är väl kända av såväl elever som vårdnadshavare och personal. Elever och lärare berättar också att eleverna är delaktiga i att ta fram trivselregler vid läsårsstart. Såväl lärare som elevhälsan säger att lärarna ofta pratar om studiero med eleverna i syfte att göra dem medvetna om hur de själva kan bidra till studiero på lektionerna. Lärare beskriver att de exempelvis pratar med eleverna om vad studiero är, att de ibland utvärderar studieron tillsammans med eleverna, och att de också tar upp studiero på utvecklingssamtalen. Elevhälsan berättar att enkätresultat visar att det finns en diskrepans mellan hur eleverna upplever studieron och i vilken omfattning de upplever att de själva bidrar till studieron, vilket har föranlett att elevhälsan har identifierat detta som ett utvecklingsområde inför revideringen av likabehandlingsplanen.

Arbetet för trygghet

Granskningen visar att det bedrivs ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan, vilket utgår från kartläggningar och analys. Av intervju med elever, elevhälsan, rektorn och inskickad dokumentation framgår att skolan kartlägger elevernas upplevelse av trygghet genom enkäter till elever och vårdnadshavare samt skolgårdsrund för att identifiera otrygga platser på skolan. Resultaten analyseras av lärarna tillsammans med rektorn och återkopplas sedan till eleverna. Såväl skolans egna enkäter som Skolinspektionens skolenkät från 2022 visar på goda resultat gällande tryggheten på skolan. Intervjuade elever beskriver också att det överlag är en trygg skolmiljö, även om det kan vara bråkigt på fotbollsplanen. Det framkommer i intervjuer och inkommen dokumentation att kartläggningarna ligger till grund för ett främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Exempelvis har klasserna fasta tider på fotbollsplanen och där finns också vuxennärvaro. Vidare har rektorn, utifrån enkätresultat och observationer, identifierat utmaningar kring elevers agerande i skolans korridorer samt vid förflyttningar. Åtgärder som vidtagits med anledning av detta är ökad vuxennärvaro i dessa sammanhang samt uppdelade rasttider för vissa klasser. I inskickad dokumentation och intervjuer med elever och lärare framkommer också att det på rasterna anordnas organiserade rastaktiviteter och att det finns utrustning att låna för olika aktiviteter utomhus, vilket har minskat antalet konflikter på rasterna. Elever berättar att det finns flera olika saker att göra på rasten. Utöver den personal som ansvarar för aktiviteterna finns det också alltid två rastvärdar ute på rasterna. Härutöver bedriver skolan ett aktivt arbete med temadagar och faddergrupper så att elever träffas över klassgränserna. Vidare framgår av intervju med lärare och elevhälsan att det finns ett gemensamt förhållningssätt på skolan där alla elever ses som allas elever, där personalen är mån om att ha en positiv relation med alla elever och där vuxna är närvarande. Det framkommer också att det finns samsyn och tydlighet kring arbetssätt kopplade till trygghet. Exempelvis finns gemensamma regler för uppdraget som rastvärd, liksom rutiner för hantering av konflikter mellan elever. Uppföljning av sådana konflikter görs av rektorn och lärare och det finns också möjlighet att ta hjälp av skolans elevcoach.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg samt ser till att de använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn följer också upp och analyserar lärarnas omdömen och betygssättning.

Kvalitetssäkring och analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg samt ser till att de använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna har goda möjligheter att samverka kring bedömning, omdömen och betygssättning. Detta sker såväl inom skolenheten vid exempelvis arbetslagsmöten som tillsammans med lärare på en systerskola inom huvudmannens organisation. Lärare beskriver att de samrättar nationella prov i arbetslagen och att det vid osäkerhet finns möjlighet att samrätta elevtexter tillsammans med lärare på systerskolan. Sambedömning sker också inom ramen för den ämnesöverskridande undervisning som bedrivs i årskurs 4-6 och löpande i det vardagliga arbetet. Av intervjuer med rektorn, lärare och inkommen dokumentation framgår vidare att lärarna använder Skolverkets bedömningsstöd i vissa ämnen och årskurser, enligt instruktion från rektorn. I övriga ämnen använder lärarna andra tester enligt skolans rutin, eller diskuterar bedömningar med rektorn eller specialpedagogen, i syfte att uppnå likvärdighet.

Granskningen visar vidare att rektorn följer upp och analyserar lärarnas omdömen och betygssättning. Som beskrivits i avsnittet Rektorns ledarskap följer rektorn kontinuerligt upp och analyserar kunskapsresultaten på skolenheten. Utöver lärarnas omdömen och betyg säger rektorn att hen följer upp och analyserar resultaten på nationella proven och har där inte identifierat några avvikelser. Vidare beskrivs i inkommen dokumentation att rektorn och arbetslaget alltid genomför betygskonferens inför betygssättning. Betygen går då igenom för samtliga elever och ämnen i syfte att säkerställa att betygen blir rättvisa. Rektorn gör också en betygsanalys tillsammans med arbetslaget. Rektorn beskriver att hen identifierat att lärarna arbetat olika med att dokumentera omdömen och betyg, varför det nu pågår

ett utvecklingsarbete i syfte att alla lärare ska ha ett gemensamt språk då de skriver omdömen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande:

Granskningen visar att huvudmannen tar ett övergripande ansvar för den utbildning som bedrivs på skolan genom att göra självständiga bedömningar och se till att det finns en tydlighet i roller och ansvar. Huvudmannen synliggör att föräldrar och elever kan vända sig till huvudmannen med klagomål och har rutiner för att utreda ärenden oberoende av rektorn. Vidare ger huvudmannen ett behovsanpassat stöd till rektorn och huvudmannen tar ett tydligt ansvar för att skolan har förutsättningar att bedriva undervisning av god kvalitet.

Ansvarsfördelning mellan huvudmannen och rektorn

Granskningen visar att huvudmannen tar ett övergripande ansvar för den utbildning som bedrivs på skolan genom att göra självständiga bedömningar och se till att det finns en tydlighet i roller och ansvar. Huvudman för skolenheten Bastasjö Friskola AB är bolaget Bastasjö Friskola AB, vilket är ett dotterbolag till moderbolaget Atvexa AB. Styrelsen för Bastasjö Friskola AB består av tre personer och en VD, varav ingen är anställd på skolenheten. Bolagets VD, som också är VD för två andra skolverksamheter, har ett delegerat uppdrag att representera huvudmannen Bastasjö Friskola AB. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att det i huvudmannens organisation finns en tydlig styrkedja där rektorn kommunicerar med VD som i sin tur kommunicerar med styrelsen. Såväl rektorn som huvudmannens representanter beskriver att rektorn och VD har tät kontakt i arbetet med skolenheten och att ansvarsfördelningen mellan rektorn och huvudmannen är tydlig. Rektorn sköter den dagliga driften av skolan samt personal- och elevrelaterade frågor, med undantag för avvikelser och klagomål. Utifrån överenskomna riktlinjer och mål för läsåret leder rektorn också det pedagogiska arbetet samt har budgetansvar för

den enskilda skolenheten. Huvudmannen ansvarar sedan för att följa upp att arbetet sker i linje med vad som beslutats samt har det övergripande budgetansvaret. Rektorn och VD har möten varannan vecka där de enligt en stående agenda följer upp klagomålshanteringen, särskilda elevärenden, personalärenden och kränkningar. VD har sedan möten med styrelsen sex gånger per läsår, då skolans resultat och övergripande mål följs upp. Av intervjuer med rektorn och huvudmannens representanter framgår att huvudmannen följer upp skolans resultat, såsom måluppfyllelse och uppgifter om särskilt stöd, via den digitala lärplattformen. Huvudmannen begär också in resultat och nyckeltal från rektorn samt följer upp enkätresultat. Utifrån dessa resultat beskriver huvudmannarepresentanter att de gör en analys som jämförs med rektorns analys av skolenheten. Vidare rapporterar rektorn och VD in resultat inför en större kvalitetsanalys utifrån koncernens perspektiv. Rektorn berättar att huvudmannen återkopplar sina analyser till rektorn som bland annat får ta del av huvudmannens jämförelser mellan den aktuella skolenheten och övriga skolenheter inom koncernen. Huvudmannens representanter beskriver också att de känner till skolans prioriterade utvecklingsområden och att de gemensamt kommit överens om dessa tillsammans med rektorn.

Klagomålshantering

Granskningen visar att huvudmannen synliggör att föräldrar och elever kan vända sig till huvudmannen med klagomål och att huvudmannen har rutiner för att utreda ärenden oberoende av rektorn. Av intervjuer med rektorn och huvudmannens representanter liksom inskickad dokumentation framgår att information om huvudmannens rutin för klagomålshantering synliggörs på skolenhetens webbsida, på skolans lärplattform och i den skolinformation som skickas ut inför varje läsår. Information om klagomålshanteringen tas också upp vid uppstartsmöten med vårdnadshavare. Enligt rutinen ska klagomål först tas upp med berörd pedagog och därefter rektorn. Om ingen lösning hittas tas klagomål upp med huvudmannen, företrädesvis genom mejl till huvudmannens representanter. Skolinspektionen noterar dock att informationen på skolans webbsida och i inskickad dokumentation skiljer sig åt vid tidpunkten för besök såväl som beslut, på så sätt att det i ena fallet anges att klagomål till huvudmannen ska skickas till styrelseordföranden och i andra fallet att klagomål ska skickas till VD och först vid utebliven lösning till styrelseordföranden. De angivna kontaktuppgifterna till styrelseordföranden skiljer sig också åt. Huvudmannens representanter säger i intervju att klagomålen behandlas vid styrelsemöten oavsett hur de inkommit och att huvudmannen får se över om det framkommer olika information på olika ställen. Vidare beskriver huvudmannarepresentanter att utredningen av klagomål och kränkingsanmälningar görs av VD med stöd av styrelseordföranden. Det framkommer att huvudmannen

ännu inte tagit emot något klagomål, men såväl rektorn som huvudmannens representanter tänker sig att rutinen ska fungera väl och huvudmannens representanter menar att de har förutsättning att agera som en oberoende aktör.

Huvudmannens stöd till rektorn

Granskningen visar att huvudmannen ger rektorn ett behovsanpassat stöd som bygger på en god kännedom om skolans verksamhet. Av intervjuer med rektorn och huvudmannens representanter såväl som inkommen dokumentation framgår att huvudmannen, genom VD, har tät kontakt med rektorn i det dagliga arbetet. Härutöver möts rektorn och VD varannan vecka i avstämningsmöten med en tydlig agenda utifrån huvudmannens årsplan. VD kan i sin tur vända sig till styrelseordföranden vid behov av ytterligare stöd, såsom juridisk kompetens. Exempel på frågor som rektorn och huvudmannen gemensamt arbetat med är upprättande av en närvaroplan för att motverka problematisk skolfrånvaro samt utveckling av skolans IT-miljö och digital kompetens. Huvudmannens representanter beskriver att rektorn är trygg i sin ledarroll och fattar välgrundade beslut. Av intervjuer med såväl rektorn som huvudmannarepresentanter framgår att rektorn får ett gott stöd av huvudmannen i många olika frågor. Rektorn har också fått tid för kompetensutveckling i form av Skolverkets skolchefsutbildning.

Förutsättningar för god undervisning

Granskningen visar att huvudmannen tar ett tydligt ansvar för att skolan har förutsättningar att bedriva undervisning av god kvalitet. Det framgår av inskickad dokumentation och intervjuer med huvudmannens representanter och rektorn samt av Skolinspektionens observationer att lokalerna och utrustningen överlag är ändamålsenliga och i linje med utbildningens behov. Enligt huvudmannen är lokalerna tillgängliga och anpassade efter elevgruppernas storlek och behov och det finns gott om digital utrustning. Huvudmannens representanter beskriver vidare att de arbetar för att skolan ska ha goda materiella förutsättningar genom att inför varje nytt budgetår se över behov av inköp och insatser. Inköp och investeringar stäms också av i samband med prognosarbete varje kvartal. Vad gäller kompetensutveckling till lärare beskriver huvudmannen att de satsar på detta efter behov och att mycket sker vid arbetsplatsmöten. Rektorn berättar att större insatser också kan samordnas med syster skolan inom huvudmannens organisation. Det finns även lärare som läser Lärarlyftet, vilket uppmuntras av huvudmannen. Huvudmannens representanter ger exempel på hur de för dialog med och skapar lösningar utifrån anställdas behov, om lärare exempelvis vill läsa in viss behörighet. Ofta erbjuds lösningarna i form av punktinsatser, såsom att ta in en vikarie i undervisningen vid vissa tillfällen. Överlag

framgår att huvudmannen för en aktiv dialog med rektorn kring frågor om lärarnas behörighet och kompetens. Vidare beskriver rektorn och huvudmannens representanter att det långsiktiga arbetet med att sörja för goda förutsättningar utgår från en strategiplan som är framtagen inom huvudmannens koncern och som berör undervisning såväl som stödfunktioner. Härutöver beskriver rektorn att det finns en strategiplan för den enskilda skolenheten som bland annat handlar om att öka lärarbehörigheten.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Therese Nilsson

X Jan-Erik Lipiäinen

Beslutsfattare

Signerat av: Therese Nilsson

Föredragande

Signerat av: Jan-Erik Lipiäinen

I handläggningen av ärendet har även utredare David Carvajal Winberg och Anna Johansson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Intervju med huvudmannens representant.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 15 mars-21 mars 2023.

Bastasjö friskola är en fristående skolenhet F-6 med 155 elever. Förskoleklassen och fritidshemmet ingår inte i kvalitetsgranskningen. Skolan leds av en rektor.